

Wyrok z dnia 12 maja 2000 r.

II UKN 545/99

Możliwość dochodzenia roszczeń uzupełniających na podstawie przepisów prawa cywilnego przez osobę uprawnioną do świadczeń z ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) nie jest równoznaczna z istnieniem interesu prawnego w ustaleniu (art. 189 KPC), że wypadek przy pracy nastąpił z wyłącznej winy pracodawcy, skoro okoliczności zdarzenia i ewentualne przyczynienie się poszkodowanego mogą być ustalone w procesie o odszkodowanie.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Kazimierz Jaśkowski, Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2000 r. sprawy z powództwa Danieli B. przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o sprostowanie protokołu wypadkowego, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 29 stycznia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 13 października 1998 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Ostrowi Mazowieckiej, uwzględnił powództwo Danieli B. wniesione przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółce z o. o i sprostował protokół wypadkowy sporządzony po śmiertelnym wypadku przy pracy jej męża, przez wykreślenie zdania: "ponadto pracujący w wagonie pracownicy nie zachowali należytej ostrożności, pozostając w wagonie w czasie rozładunku", w punkcie 7 przez wykreślenie zdania: "natomiast nastąpił brak należytej ostrożności polegający na przebywaniu w wagonie w czasie rozładunku" a w punkcie 6 protokołu polecono wpisać, że "pracodawca nie

przestrzegał przepisów i zasad bhp, co w sposób istotny przyczyniło się do zajścia wypadku w dniu 19.XII.1997 r. przez: 1/ nie uzgodnienie sygnałów podawanych przez operatora suwnicy z kabiny suwnicy pracownikom znajdującym się w wagonie, 2/ eksploataowanie suwnicy bez czynnego sygnału dźwiękowego; 3/ zezwolenie na pracę suwnicy w czasie kiedy pracownicy znajdowali się w wagonie węglarce; 4/ dopuszczenie do pracy Wojciecha B. w strefie zagrożenia tj. w zasięgu chwytaka suwnicy; 5/ najechanie przez operatora suwnicy chwytakiem nad wagon, w którym znajdowali się pracownicy; 6/ dopuszczenie Wojciecha B. do pracy bez środków ochrony indywidualnej (kasku ochronnego); 7/ brak dostatecznego oświetlenia na placu składowania miału węglowego, co uniemożliwiło operatorowi suwnicy prawidłową obserwację pracy chwytaka w trakcie rozładunku miału węglowego, zwłaszcza, że odbywał się on w porze nocnej, 8/ stosowanie suwnicy bramowej z chwytakiem do rozładowania skawalonych zmarzniętych brył, podczas gdy przeznaczona jest ona wyłącznie do rozładunku miału węglowego; 9/ dopuszczenie do pracy Wiesława B. bez należytego przeszkolenia na stanowisku pracy - instruktążu szczegółowego”.

Wobec apelacji strony pozwanej, Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo, stwierdzając, że zdarzenie z dnia 19 grudnia 1997 r., w którym śmierć poniósł mąż powódki Wojciech B. było wypadkiem przy pracy, co wynika z protokołu, stąd nie ma podstaw do skutecznego kwestionowania prawa do świadczeń przysługujących uprawnionym członkom rodziny na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.). Na rozprawie przed Sądem Okręgowym powódka przyznała, że otrzymała już należne świadczenia z tej ustawy. W tych okolicznościach nie przysługuje jej roszczenie o ustalenie - sprostowanie protokołu wypadkowego, nie ma ona w tym bowiem interesu prawnego – art. 189 KPC.

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją powódka i zarzucając naruszenie art. 189 KPC, wniosła o jego uchylenie przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, albo o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa. Według skarżącej, ponieważ może ona obecnie dochodzić roszczeń uzupełniających na podstawie prawa cywilnego, ma interes prawny w ustaleniu, że jej zmarły mąż nie przyczynił się do wypadku.

W odpowiedzi na kasację, strona pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy rozważył co następuje:

Stosownie do przepisu art. 189 KPC, powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, jeżeli ma w tym interes prawny. Oznacza to, że nie jest możliwe w drodze takiego powództwa żądanie ustalenia stanu faktycznego lub faktu, z wyłączeniem faktu prawotwórczego.

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że interes prawny w rozumieniu tego przepisu z reguły nie zachodzi wtedy, gdy osoba zainteresowana może w innej drodze, np. w procesie o świadczenie, osiągnąć w pełni ochronę swych praw.

W rozpoznawanej sprawie nie jest kwestionowany charakter prawny zdarzenia, w wyniku którego śmierć poniósł mąż powódki. Zdarzenie to zostało uznane za wypadek przy pracy, a powódka otrzymała należne z ustawy wypadkowej świadczenia. Okoliczność, że w aktualnym stanie prawnym może ona dochodzić na podstawie przepisów prawa cywilnego roszczeń uzupełniających, nie może być uznana za uzasadniającą istnienie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 KPC dla ustalenia, że wypadek nastąpił z wyłącznej winy pracodawcy, bez jakiegokolwiek przyczynienia ze strony męża powódki. Okoliczności te będą bowiem ustalane, jako istotne, w toku ewentualnego procesu odszkodowawczego opartego na przepisach prawa cywilnego. W procesie takim, stwierdzenia zawarte w sporządzonym dla innych potrzeb protokole powypadkowym, będą poddane weryfikacji, a sąd rozpoznający sprawę oceni zasadność powództwa, w tym ewentualne przyczynienie się stron.

W tych warunkach, gdy kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, należało orzec jak w sentencji po myśli art. 393¹² KPC.

=====